

21.3. 2021 (HV, Tř, Mys)

Intr.: J 3,16

EZ 426

Bože, ty jsi nekonečně milosrdný, ale také spravedlivý.

Dej, abychom byli naplněni svatou bází, neboť ty jsi třikrát svatý a žádná nepravost před tebou neobstojí. Prosíme, abychom tvou milost nebrali nadarmo. Ty znáš naše hříchy i opomenutí a proto tě prosíme, abys nám pro naši slabost ani v budoucnu neodpíral svou milost.

Pane, tvá přízeň je nade všechny statky, pocty i zásluhy. Dej, abychom na tom uměli mít dost. Chraň nás před pýchou a pošetilou představou, že bez tebe lze něco trvalého vybudovat. Dej, abychom stavěli dům společného a věčného života jen na tvých základech.

Čtení: Iz 53,3-10

Text: Mk 10, 32-45

Byli na cestě do Jeruzaléma a Ježíš šel před nimi; byli zaraženi a ti, kteří šli za nimi, se báli. Vzal k sobě opět svých Dvanáct a začal mluvit o tom, co ho má potkat: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplívají ho, zbičují a zabijí; a po třech dnech vstane.“

Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.“ Řekl jim: „Co chcete, abych vám učinil?“ Odpověděli mu: „Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě.“ Ale Ježíš jim řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já piji, nebo být pokřtěni křtem, kterým já jsem křtěn?“ Odpověděli: „Můžeme.“ Ježíš jim řekl: „Kalich, který já piji, budete pít a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni. Ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž jsou připravena.“

Když to uslyšelo ostatních deset, začali se hněvat na Jakuba a Jana. Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

Jsme na cestě, velikonoce jsou zase o kus blíže, Jeruzalém a Golgotha na dohled. Ježíš vepředu, skupina lidí za ním. Vládne tichá, vážná atmosféra. Krok za krokem se přibližují události, o kterých lze tušit. Půjde do tuhého.

I. Co je třeba

Nedivíme se, že lidé v zástupu jsou zaražení a že se, jak praví evangelista, bojí. Něco visí ve vzduchu a dopadá to na všechny. Ale Ježíš nechce, aby učedníci byli nepřipraveni. Zavolá svých dvanáct k sobě a mluví s nimi. Říká jim (a už po třetí), čemu že jde vstříc a co ho čeká. „*Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplívají ho, zbičují a zabijí; a po třech dnech vstane.*“ Blíží se závěrečné drama, kterému jde Ježíš vstříc. Na konci však prosvítá naděje, že vše je přece v Božích rukou a zlé se nakonec promění v dobré.

Syn člověka. To byla v tehdejších představách záhadná postava, spojována s nadějí Božího soudu, kdy dojde k nápravě všech věcí. Jenže v Ježíšově pojetí Syn člověka nebude soudit, naopak sám bude souzen a odsouzen. Podivná, nepochopitelná věc, která zní evangeliem: Syn člověka nepřišel, aby svět soudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. (!)

Přitom tato (třetí) předpověď utrpení je nejdelší. Důraz je jednak na slovu *být vydán*. Lidé si budou Ježíš předávat jako někoho nepohodlného a budou si s ním dělat, co chtějí – nejprve zradou se dostane chrámové stráž, ta jej předá náboženským elitám, pak je vydán pohanům a posléze vydání na smrt. Mezi řádky je pověděno: každý má podíl na Ježíšově smrti...

Důraz této 3. předpovědi je rovněž na jeho potupení. Budou se mu posmívat, budou po něm plivat, bičovat... Jde při tom o to před smrtí odsouzenice co nejvíce ponížit. Vzít mu důstojnost. I to člověk umí, zesměšňovat, posmívat se, vzít někomu důstojnost, úctu... Nakonec zůstává otázka, kdo ztrácí důstojnost a své lidství více: zda ten, kdo činí násilí a ponižuje, nebo ten, kdo to snáší.

II. Má vůle se staň

Vzápětí se stane něco rušivého. Přistoupí k Ježíšovi bratři Jakub a Jan Zebedeovi (zřejmě bokem, zákulisně). Mají něco naléhavého na srdci. Uvádí to větou, která stojí za to, abychom se u ní zastavili: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme“. Považme, co všechno v tak krátké větě zaznívá a na čem je důraz: 1) my chceme. Sice abys (2) ty nám učinil (ty máš něco udělat, zařídit). A sice (3) to, oč my tě požádáme (!).

Ježíš dává průchod jejich tužbě. Tak to tedy řekněte – co chcete, abych vám učinil?

A zazní přání: chceme mít místo po tvé levici a pravici. Pravice a levice v tomto způsobu vyjadřování znamená: klíčová, rozhodující pozice. Jakub a Jan věří (zřejmě pevně) v Ježíšovo poslání a v jeho vítězství. Zároveň se chtějí vítězně zařídit. Chtějí pro sebe nadřazené postavení. Jde jim o moc, o pozice. O elitní postavení. O slávu. O jedinečné místo pod sluncem.

Taková je reakce na Ježíšova slovo a jeho poslání. Jak je to možné, takové nepochopení, říkáme si, to není jen natvrdlost, to je vyloženě tupost. A to už potřetí! Jen si to zopakujme, jaké byly reakce na Ježíšovy předpovědi jeho utrpení předtím: poprvé vezme Petr Ježíše stranou a napomíná ho. Podruhé se učedníci mezi sebou dohadují, kdo je největší. A teď si dva chtějí předem vyjednat výhodné postavení, zařídit se, zajistit si do budoucna trafiku. A když se to dozví ostatních deset, našťve se na ně. Zřejmě ne proto, že by mysleli na Ježíše, ale nejspíš uvažovali sami podobně a dotklo se jich, že je ti dva jenom předběhli. Proč bych neměl mít elitní postavení právě já? Opět vidíme, že společenství kolem Ježíše bývá velmi člověčí a teď zrovna zakouší krizi. Je to krize, která prostě souvisí s lidskou porušeností, jež se projevuje v soustřednosti.

Opět vidíme, jak evangelium vidí člověka velmi pravdivě. Nejde samozřejmě o nějaké dva bratry kdysi (ostatně, NZ zmíní později, že nakonec Jakub a Jan svou víru osvědčí). jde o nás. Jak je možné, že býváme tak často nechápaví, vztahově tupí a natvrdlí?

A zase jsme u otázky našeho ega. Je to něco, co každý máme, každý máme nějakou osobnost. Chybou však je, když naše ego zbytní a není pod kontrolou. Když od něj nemáme žádný odstup a jsme v jeho vleku. Jít za Kristem znamená s tím pracovat, ustoupit, nenechat se jím ovládat. Je to holá zkušenost, že za většinou problémů v různých společenstvích, od politiky po církve a rodinu, je zduřelé ego. Vzpomínám si, jak jeden presbyter vyjádřil starost o sbor slovy „hlavně abychom nešli se slávou dolů“.

III. Nevíte, oč žádáte

A co k tomuto problému říká Ježíš, ten, který sám šel se slávou dolů?

Jednak: *Nevíte, oč žádáte.*

Kolikrát si něco strašně přejeme, naplánujeme si to a pak to prosazujeme. Jistěže je v pořádku mít svá přání, své touhy. Ale i se svojí touhou je potřeba pracovat. Ptát se: je to vlastně dobré, na čem tak umíněně trvám? Není pro mě připravená jiná cesta? Kolikrát jsme si něco přáli a až později jsme zjistili, že to nebylo vůbec dobré. Anebo že je dobře, že se to nestalo. Místo po levici a po pravici – to bude zanedlouho velkopáteční scéna, kdy bude Ježíš viset na kříži a po pravici i levici bude mít společníky. Tak si jistě svoje přání Jakub a Jan nepředstavovali...

*„Můžete pít kalich, který já piji, nebo být pokřtěni křtem, kterým já jsem křtěn?“
Odpověděli: „Můžeme.“ Ježíš jim řekl: „Kalich, který já piji, budete pít a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni. Ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž jsou připravena.“*

Kalich. Kolem něj se přece učedníci setkávali. Ten jim podá Ježíš při poslední večeři, se slovy pijte z něho všichni. A my se u jednoho kalicha setkáváme dosud. - Kalich, číše, to je symbol života. Pravdivý obraz – celičkový život je jako nádoba, kterou máme naplnit. Naplnit, aby nebyl prázdný.

Život je číše, do které nám někdo nalévá, my ji máme vypít do dna. Do Ježíšova kalicha je přimícháno něco hořkého, stejně jako to v životě každého bývá, že občas musíme i hořkou pilulku polknout. Kalich tak odkazuje na společný úděl a solidaritu.

„Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech.“

Ve světě se vždy jedná o uplatnění vlastní moci. Všichni, kdo mají moc a vliv, ji prostě využívají. Velké národy si touží podmanit menší. Boj o moc. Tak to na světě chodí. Ale – Ježíš říká: ne tak bude mezi vámi.

A tu zazní jádro evangelia, paradoxní zvěst, která zcela proměňuje. Kdo se chce stát velkým, ať se stane služebníkem. Doslova otrokem. Jinde to Ježíš říká slovy: první budou poslední, poslední budou první.

To jsou slova, která Pán Ježíš žil až do samého konce. Nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby dal svůj život jako výkupné za mnohé. - Občas si myslíme, možná, že já jsem tu od toho, abych Kristu sloužil, připadáme si důležití, jak to všechno závisí na nás co všechno pro to děláme. Tak to ale není. My přicházíme za Kristem a on chce sloužit nám. Dal svůj život jako výkupné. - Když se někdo stal otrokem, nebylo cesty zpátky. Ledaže by za něj někdo zaplatil. A my jsme ti otroci. Není cesta ven. Otroci hříchu, sebe samého. Kristus ale dal sám sebe, svůj život dal jako výkupné. Staví nás do úžasné svobody Božích dětí. V této svobodě smíme žít – s vědomím, že jeden jediný je Mistr, a my pak všichni bratři a sestry.

IV. Epilog

Prošli jsme spolu třemi předpověďmi Ježíšova utrpení. Prošli jsme také třemi reakcemi okolí a těch nejbližších. Vesměs šlo hluboké nepochopení.

Připomínám, že na začátku stálo uzdravení slepého. Bylo to prohlédnutí pomalé a postupné. Naše slepota bývá hluboká, sklon klamat sám sebe je nesmírně, nesmírně silný. A na konci, po těchto třech předpovědích je opět uzdravení slepého. Slepého žebráka. Přečtěte si třeba doma. Důležité je, že ten člověk volá: Pane, ať vidím. A on prohlédne a vydá se na cestu za Ježíšem. Vzápětí Ježíš vjede na oslátku do města a začne vrcholné finále.

Co nám to chce říci, jak je nám to ku pomoci?

Máme tu dva postoje. Jeden říká: my chceme, ty zaříd', udělej,... a my si přejeme. A pak ten druhý postoj, kdy můžeme volat z plna hrdla z hloubi duše: Pane,dej, ať vidím.

Který postoj si chci přivlastnit?

Snad je zřejmé, který postoj nás posune dál. Amen.

Nebeský Otče,

když jsi nás v Kristu osvobodil od vin a strachu a darem Ducha z nás učinil své děti, dopřej nám také pravou radost ze života.

Dej, ať se nedáme otrávit nedobrymi lidmi, ať se neurážíme a nejsme nedůtkliví, ať máme smysl pro humor a umíme si dělat legraci i z vlastních povahových nedostatků a vad na kráse a chytrosti.

Probouzej naše smysly, ať vnímáme tvoji nádheru a důmyslnost ve svém okolí a těšíme se ze setkání s lidmi, s nimiž je nám dobře.

Upevni naši víru, že i tento moderní svět je ve tvé ruce a že nás proto v něm nic nedokáže odloučit od tvé lásky, která je v našem Pánu Ježíši Kristu.

Oteč náš

*Poslání: Fp 2 **Buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechť je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši.***

Dt 6:

- **24**,Hospodin tě požehná a ochrání tě,
- **25**Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv,
- **26**Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.'